

Emlékköavatás az akadémiai emlékerdőben

2020. november 2-án a nagycenki Széchenyi-mauzóleumban tartott, hagyományos koszorúzáson Széchenyi Istvánra és az Akadémia alapítására emlékezett Freund Tamás, az MTA új elnöke. Sopronpusztán, az Akadémiai Emlékerdőben folytatódó rendezvényen pedig elültette a 195. hársfát. Az 2020-as év Tudomány Ünnepe rendezvénysorozatot megnyitó alkalma azonban ezúttal különleges volt: a magyar tudomány képviselői Solymos Rezső emléke előtt is tisztelegtek.

Lakatos Ferenc SOE rektorhelyettes és Kollár László MTA főtitkár köszöntőjét, valamint Mátyás Csaba Solymos Rezsőt méltató beszédét követve, az MTA elnöke felavatta a 2019-ben elhunyt akadémikus kollégánk emlékkövét és fát ültetett emlékére.

„Sok kortársával ellentétben Széchenyi István nem a múltunkon merengett, hanem a jövőbe tekintett. A jövőt akarta formálni, s tudta, hogy ez nem megy tiszta gondolatok, az azokat közvetítő nyelv és tudomány nélkül. Tudós Társaságunk megalapítása óta csaknem két évszázad telt el, a helyzet ebből a szempontból változatlan” – mondta nagycenki beszédében Freund Tamás.

A sopronpusztai Akadémiai Emlékerdőben a 195. hársfa elültetésekor elhangzott köszöntőjében Lakatos Ferenc, a Soproni Egyetem tudományos rektorhelyettese kifejtette, hogy „Ennek a napnak fontos üzenete, hogy tegyük nyilvánvalóvá a tudomány meghatározó szerepét és felelősségét az egész társadalom egészségében és boldogulásában. Ebben az évben különösen erős jelentése van ennek az üzenetnek; hatalmas az elvárás a tudomány művelői felé a járványhelyzet megoldására. Hasonlóan az újabban népszerű szabadosjátékhöz, ebben is mindenki együttműködésére, tudására, találmányosságára szükség van.”

Freund Tamás, az MTA elnöke Solymos Rezső emlékkövénél, az elültetett hársfa mellett (fotó: ERTI, Borovics Attila)

Kollár László, az MTA főtitkára, a négyszer lerombolt és mindig újjáépített Monte Cassinó-i bencés apátság jelmondatát idézte: „A megnyesett fa kizöldül.” Mint fogalmazott, ez a mondat igaz az Akadémiára is, amely szintén sok-sok nehézséget, méltatlan háttérbe szorítást élt meg. Az MTA új vezetése mégis bízik egy erős, a nemzet emelkedéséért tenni tudó Akadémiában. „Talán anyagi javakban és közvetlen befolyásban visszametszve, de a magyar tudományos köztestület teljes szellemi bázisára építve, a jövő iránt érzett felelősséggel vállalkoztunk erre a feladatra”.

A főtitkár szerint, mint ahogyan az egyes fáknek önmagukban is van értékük, de erdőként tudják igazán megváltoztatni a környezetet, úgy a tudomány valódi erejét is a kutatók közössége, az akadémiai köztestület adja.

Solymos Rezső üzenete az utódnemzedéknek

Solymos Rezső többször elhangzott programja volt az Akadémián: „Az erdőt be kell hozni az Akadémiára – és az Akadémiát ki kell vinni az erdőre!” Ezt a hitvallást mostantól az Emlékerdő előtt elhelyezett emlékkő is hirdeti a helyszín látogatóinak.

A gyakorlati szakember és tudós élettapasztalata szolgáltatta ehhez az alapgondolatot. Az erdő élő rendszere figyelemet az általános kutatói felelősségre. Nem elegendő egy kiválasztott, szűk tu-

Solymos Rezső emlékfájának ünnepélyes elültetésében részt vett (jobbról balra) Freund Tamás, az MTA elnöke, Mátyás Csaba akadémikus, Lakatos Ferenc rektorhelyettes, Kollár Ferenc, az MTA főtitkára és Simon Tamás, az MTA kommunikációs főosztály-vezetője (fotó: Soproni Egyetem/Herceg András)

dományos témakör öncélú elemzése, hanem fel kell ismerni annak helyét és jelentőségét, amelyet a nagy összefüggések hálózatában, térben és időben elfoglal, és csak ez alapján szabad következtetéseket levonni.

A jelenkori, jórészt rövid lejárátú projektekre épített, divatos és innovatív témákat favorizáló kutatásszervezés, valamint az informatika széles körű alkalmazása egyre jobban eltávolít a természeti folyamatok hosszú távú, terepi tanulmányozásától (ha úgy tetszik, monitorozásától).

Urbanizált világunkban a virtuális világ egyre nagyobb teret követel magának a *valós* élettapasztalat rovására. Ezért súlyos árat fizethetünk, erre környezetünk és társadalmunk állapota hívja fel a figyelmet.

A sürgős teendők között az élő természeti környezet megbecsülése és működőképességének megőrzése az elsők között szerepel, a tudományos és a gyakorlati életben egyaránt. Ezt az alapelvet az erdészet 250 éve, a tartamosság fogalmának bevezetésével megalkotta, amelyet napjainkra új tartalommal kell kiegészítenünk.

A nemrég még környezetpusztítónak elkönyvelt erdészek-től a társadalom, és ezen belül a tudomány is sokat tanulhat. Ez a Solymos Rezső által megfogalmazott gondolat valódi tartalma.

Mátyás Csaba

Felhasznált irodalom

- Széchenyi-emléknap az Akadémiai Emlékerdőben. Fatáj, 2020 nov. 6.
 Pethő J. (2019): Gyászbeszéd. Prof. Dr. Dr. h. c. Solymos Rezső akadémikus (1929–2019). Erdészeti Lapok, CLIV: 12, 437–438.
 Mátyás Cs. (2019): Gyászbeszéd. Prof. dr. Solymos Rezső (1929–2019). Erdészeti Lapok, CLIV: 12, 438–439.

Solymos Rezső erdész akadémikus

A gyakorlatot szolgáló kutató

Solymos Rezső Bejcgertyánoson, a nevezetes Farkaserdő szomszéd-ságában született, egy tanítócsalád gyermekeként. Ez a környezet határozta meg életét, munkásságát, szakmai-erkölcsi magatartását.

Erdőmérnöki pályája 1951-ben a Vas megyei Rábagyarmaton, az akkori Őrségi Erdőgazdaság üzemegységében kezdődött, és egy évtizeddel később az erdőnevelés iránti érdeklődése vitte tudományos pályára.

1961-től az Erdészeti Tudományos Intézet vezető kutatója, aki újjászervezte a fatermési kutatásokat. Irányításával hozták létre a hosszú lejárátú erdőnevelési és fatermési kísérleti területek országos hálózatát, amely alapul szolgált a fő hazai állományalkotó fafajok fatermési tábláinak megújításához, az erdőnevelési modelltáblák megalkotásához és a korszerű erdőfelújítási és erdőnevelési irányelvekhez.

Nagy súlyt helyezett a szakmapolitikai kérdések tudományos megalapozására és a tudományos eredmények népszerűsítésére. Szakmai és népszerűsítő publikációinak száma összesen 575.

Hosszú időn keresztül az *Erdészeti Lapok* (akkoriban *Az erdő* név alatt), valamint az *Erdészeti Kutatások* folyóirat főszerkesztője.

Címzetes egyetemi tanárként az Erdészeti és Faipari Egyetemen oktatott erdőgazdaságtant. Szakmai pályája betetőzéseként, 1983-tól nyugdíjazásáig a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium Erdészeti és Faipari Főosztálya szakmai vezetőjeként szolgált az erdőgazdálkodás biológiai és műszaki fejlesztését.

Aki behozta az Erdőt az Akadémiára

69 évesen, 1998-ban választották meg a Magyar Tudományos Akadémia tagjának. Ugyanebben az évben az MTA Agrártudományi Osztálya osztályelnök-helyettesnek is megválasztotta. *Dohy János* elnök hosszas betegsége idején, de facto elnökként vezette az Osztályt egy cikluson át.

Ebben az időszakban az agrártudományok szintjén is megnyilvánulhatott szakmaszeretete és szervező készsége. Minden alkalmat megragadott, hogy az erdőgazdálkodás szerepét, jelentőségét az akadémiai fórumokon is népszerűsítse.

2005-ben kezdeményezte az MTA által támogatott, angol nyelvű erdészeti/faipari tudományos folyóiratnak, az *Acta Silvatica et Lignaria Hungaricának* a megalapítását.

Legmaradandóbb kezdeményezése ebben az időszakban minden bizonnyal az Akadémiai Emlékerdő létrehozása volt 2000-ben, az MTA alapításának 175 éves jubileuma alkalmából.

Helyszínül a soproni Páneurópai Piknik Emlékhelyet választotta, utalva a tudomány határoknélküliségére. Ekkor indította el azt a hagyományt, hogy MTA vezetői a Tudomány Ünnepe keretében évente megemlékeznek az Akadémia alapítójáról a nagycenki Széchenyi-mauzóleumban, és egy újabb fát ültetnek el a sopronpusztai Akadémiai Emlékerdőben. Az Egyetem és a Tanulmányi Erdőgazdaság által szervezett ünnepi alkalom évente felidézi az erdő és az erdőgazdálkodás fontos szerepét a társadalom és a tudományos közélet számára.